

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X.X. IR SWEDBANK, AB, BANKO GINČO NAGRINĖJIMO**

2017 m. rugpjūčio 4 d. Nr. 242-338

Vilnius

Lietuvos bankas gavo X.X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašė išnagrinėti tarp jo ir Swedbank, AB, banko (toliau – bankas) kilusį ginčą dėl dividendų už pareiškėjui priklausančias bendrovės AB „Litgrid“ (toliau – bendrovė) akcijas pervedimo į banko sąskaitą AB SEB banke.

N u s t a t y t a:

2017 m. gegužės 29 d. pareiškėjas kreipėsi į banką ir į bendrovę, prašydamas už bendrovės AB „Litgrid“ turimas akcijas gaunamus dividendus pervesti į AB SEB banko sąskaitą be atskiro pareiškėjo prašymo. 2017 m. gegužės 31 d. bankas pateikė atsakymą pareiškėjui, kuriame atsisakė tenkinti pareiškėjo reikalavimą motyvuodamas tuo, kad bendrovės AB „Litgrid“ akcininkams dividendai už 2016 m. mokami pagal banko ir bendrovės susitarimo sąlygas, kurios nustato, kad bendrovės akcininkams, kuriems priklausančios akcijos saugomos banke emitento sąskaitoje, tačiau toks bendrovės akcininkas neturi sąskaitos banke (Swedbank, AB, banke), asmuo po bendrovės dividendų mokėjimo dienos bet kuriame banko padalinyje turi užpildyti prašymą išmokėti priskaičiuotus dividendus ir nurodyti banko sąskaitą, į kurią juos pervesti. Bankas taip pat paaiškino, kad susitarimas tarp banko ir bendrovės yra terminuotas ir apima tik dividendų išmokėjimą už 2016 m., todėl bankas negali tenkinti pareiškėjo reikalavimo pervesti dividendus į kito banko sąskaitą pareiškėjui kiekvienais metais nepateikiant atskiro prašymo. Bendrovė pateiktame atsakyme pareiškėjui taip pat paaiškino, kad bendrovės akcijų apskaitą vykdo bankas pagal tarp banko ir bendrovės sudarytą susitarimą. Dividendai, kuriuos bendrovė išmoka savo akcininkams, yra pervedami į banko sąskaitą, kad vėliau bankas pervestų atitinkamas lėšas kiekvienam akcininkui.

Pareiškėjas, nesutikdamas su banko pateiktu atsakymu, kreipėsi į Lietuvos banką dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo, prašydamas rekomenduoti bankui pervesti dividendus už jam priklausančias bendrovės akcijas be atskiro prašymo bankui. Pareiškėjas paaiškino, kad bankas pažeidžia jo teises disponuoti savo turtu pagal savo poreikius, nes norint pasinaudoti dividendais už turimas bendrovės akcijas jam reikės lankytis banko padalinyje ir kiekvieną kartą teikti bankui prašymą pervesti dividendus į jo banko sąskaitą AB SEB banke. Pareiškėjas prašė rekomenduoti bankui pervesti dividendus už bendrovės akcijas į jo sąskaitą, esančią AB SEB banke, be atskiro jo prašymo, teikiamo kas metus.

Bankas pateiktame atsiliepime Lietuvos bankui paaiškino, kad bankas neriboja pareiškėjo galimybės gauti bendrovės mokamus dividendus už pareiškėjo turimas akcijas, tačiau nesuteikia galimybės pervesti bendrovės mokamus dividendus į pareiškėjo prašomą AB SEB banko sąskaitą pareiškėjui nepateikus atskiro prašymo. Bankas taip pat paaiškino, kad bendrovės mokami dividendai už pareiškėjo turimas bendrovės akcijas į pareiškėjo banko sąskaitą yra išmokėti pagal banko ir bendrovės sudaryto susitarimo prie 2016 m. sausio 29 d. sutarties „Dėl dividendų išmokėjimo akcininkams už 2016 metus“ (toliau – susitarimas) sąlygas, kurios nustato dividendų išmokėjimo tvarką. Šis susitarimas yra terminuotas (galioja iki 2018 metų), todėl šiuo metu nėra

žinoma, ar bankas bendrovei ir ateityje teiks akcijų apskaitos paslaugą. Dėl šios priežasties priimti neterminuotą pareiškėjo prašymą bankas neturi galimybių.

Bankas pasisakydamas dėl pareiškėjo pateikto argumento, kad bankas riboja jo galimybes naudotis jam priklausančiu turtu, paaiškino, kad toks pareiškėjo argumentas yra nepagrįstas, kadangi pareiškėjas banke turi atidarytą banko sąskaitą, į kurią bankas 2017 m. gegužės 24 d. pareiškėjui pervedė bendrovės mokamus dividendus už 2016 m. (112,57 Eur). Be to, bankas pareiškėjui išsamiai paaiškino tvarką, pagal kurią pareiškėjo pageidavimu gali būti pervedami dividendai už bendrovės akcijas į kito banko sąskaitą.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 (2016 m. sausio 28 d. redakcija) patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių (toliau – Taisyklės) 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių nurodytas aplinkybes, darytina išvada, kad ginčas tarp šalių kyla dėl mokėjimo pavedimo nurodymo vykdymo sąlygų.

Pareigą savo akcininkams išmokėti dividendus turi bendrovė, kurios akcijų turi įsigijęs asmuo. Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymas nereglamentuoja dividendų išmokėjimo akcininkams tvarkos. Nagrinėjamo ginčo atveju bendrovės dividendų jos akcininkams išmokėjimo tvarka yra reglamentuojama bendrovės ir tarpininko (banko) susitarime. Tarp bendrovės ir banko sudarytame susitarime nustatyta, kad bankas, bendrovės akcininkams priėmus sprendimą dėl dividendų išmokėjimo, vykdys lėšų išmokėjimą vertybinių popierių savininkams. Bendrovė bankui pervedė pareiškėjui priklausančius dividendus už 2016 metus, o bankas 2017 m. gegužės 24 d. į pareiškėjo turimą sąskaitą banke pervedė 112,57 Eur dividendų už pareiškėjo turimas bendrovės akcijas. Pagal banko ir bendrovės susitarime dėl dividendų išmokėjimo bendrovės akcininkams nustatytą tvarką bendrovės akcininkams, kuriems priklausančios akcijos saugomos banke emitento sąskaitoje, tačiau toks bendrovės akcininkas neturi sąskaitos banke (Swedbank, AB, banke), asmuo po bendrovės dividendų mokėjimo dienos bet kuriame banko padalinyje turi užpildyti prašymą išmokėti priskaičiuotus dividendus ir nurodyti banko sąskaitą, į kurią juos pervesti. Pažymėtina, kad ginčo tarp pareiškėjo ir bendrovės dėl išmokėtų dividendų nėra. Ginčas kilo tarp banko ir pareiškėjo, bankui atsisakius bendrovės dividendus pervesti į pareiškėjo banko sąskaitą, esančią AB SEB banke, be pareiškėjo užpildyto atskiro prašymo. Bankas reikalauja pareiškėjo užpildyti prašymą (galiojantį vienus metus) pervesti lėšas už dividendus į kito banko (AB SEB banko) sąskaitą, o pareiškėjas reikalauja, kad toks prašymas galiotų neribotai, ir nesutinka jo pildyti kiekvienus metus. Atsižvelgiant į tai, kas pirmiau išdėstyta, vertintina, kad šio konkretaus ginčo atveju tarp banko ir pareiškėjo susiklosto mokėjimo teisiniai santykiai ir ginčas tarp šalių kyla dėl mokėjimo operacijos įvykdymo sąlygų.

Mokėjimo operacijos, įskaitant lėšų, esančių mokėjimo sąskaitoje, pervedimą, yra mokėjimo paslaugos, kurių teikimo sąlygas ir informavimą apie šias sąlygas reikalavimus, mokėjimo paslaugų vartotojų ir mokėjimo paslaugų teikėjų teises ir pareigas, susijusias su mokėjimo paslaugomis, reglamentuoja Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymas. Mokėjimų įstatymo 24 straipsnis nustato, kad mokėjimo operacija laikoma autorizuota tik tada, kai mokėtojas duoda sutikimą ją įvykdyti. Mokėtojas ir jo mokėjimo paslaugų teikėjas turi susitarti dėl sutikimo davimo formos ir tvarkos. Nagrinėjamo ginčo atveju, bankas pareiškėjui į jo banko sąskaitą yra pervedęs pinigines lėšas už bendrovės išmokėtus dividendus už 2016 m. Bankas, prašydamas pareiškėjo užpildyti prašymą dėl piniginių lėšų pervedimo į kito banko sąskaitą, siekia autorizuoti mokėjimo operaciją. Kaip numato Mokėjimų įstatymas, tam, kad mokėjimo operacija būtų autorizuota, mokėtojas turi duoti šalių nustatytos formos sutikimą ją įvykdyti. Bankas prašo pareiškėjo užpildyti prašymą, kuris galioja terminuotai, atsižvelgiant į teisės aktų reikalavimus, į banko ir bendrovės sudaryto susitarimo dėl dividendų akcininkams išmokėjimo

tvarkos sąlygas bei į tai, kad tarp banko ir bendrovės sudarytas susitarimas yra terminuotas, t. y. galios tik iki 2018 m. Pareiškėjas nesutinka pildyti atskiro prašymo dėl dividendų pervedimo į kito banko sąskaitą ir reikalauja, kad toks prašymas būtų neterminuotas. Vertinant šio pareiškėjo keliamo reikalavimo pagrindumą, svarbu pažymėti, kad, pagal Civilinio kodekso 6.189 straipsnio 1 dalį, sutartis jos šalims turi įstatymo galią ir įpareigoja atlikti ne tik tai, kas tiesiogiai joje numatyta, bet ir visa tai, ką lemia sutarties esmė arba įstatymai. Šia teisės norma įtvirtintas sutarties privalomumo ir vykdytinumo principas, kuriuo vadovaudamasis kiekvienas asmuo privalo tinkamai ir laiku vykdyti savo sutartines prievoles (Civilinio kodekso 6.256 straipsnio 1 dalis). Atsižvelgiant į tai, kad Mokėjimų įstatymas numato, jog mokėjimo operacijos autorizavimui reikalingas mokėtojo sutikimas, vertintina, kad bankas prašydamas užpildyti prašymą pervedi lėšas į kito banko sąskaitą elgiasi pagrįstai. Be to, kaip jau buvo minėta, bankas į pareiškėjo banko sąskaitą pervedė bendrovės išmokėtus dividendus už bendrovės akcijas, pareiškėjas su banku nėra nutraukęs banko sąskaitos sutarties, ja aktyviai naudojasi, todėl nėra pagrindo teigti, kad pareiškėjui yra apribota teisė naudotis bendrovės išmokėtais dividendais.

Vadovaujantis tuo, kas išdėstyta, konstatuotina, kad mokėjimo operacijos įvykdymas galimas tik laikantis šalių sudarytose sąlygose bei kituose teisės aktuose nustatytos tvarkos. Tiek bankas, tiek pareiškėjas, kaip sutarties šalys, gali teikti vienas kitam pasiūlymus dėl sutarties sąlygų, tačiau bet koks sutarties sudarymas galimas tik suderinus abiejų sutarties šalių valią ir neprieštaraujant imperatyvioms teisės aktų nuostatomis.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X.X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Kredito ir mokėjimo paslaugų priežiūros skyrius
viršininkė, pavaduojanti Finansinių paslaugų
ir rinkų priežiūros departamento direktorių

Renata Babkauskaitė